
Czerniak, st. 3a, gm. Mogilno, woj. kujawsko-pomorskie, AZP 48-38/8

Informator Archeologiczny : badania 33, 58-59

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

W południowo-wschodniej części zbadanego obszaru, 70 m na wschód od narożnika zagajnika (zachodni skraj wykopu), na obszarze 1,5 ara odkryto 3 obiekty (jamy) z nielicznymi fragmentami ceramiki z późnego okresu wpływów rzymskich. Na uwagę zasługuje ob. 94 – dość głęboka jama, w obrębie której wystąpiła zapinka żelazna, nóż żelazny i skupisko ceramiki (grób?). Zaraz obok, w ob. 97 wystąpiła zapinka żelazna lub sprzączka (przedmioty metalowe przed konserwacją). W ob. 82 oddalonym na zachód o około 35 m od powyższych wystąpiła szpila żelazna z tarczowatą główką, ale brakowało tutaj datującej ceramiki. Po kilka jam, ale również półziemianek z pojedynczymi fragmentami naczyń przeworskich odkryto w północnej części oraz w centralnej partii badanego obszaru.

5. Osada wczesnośredniowieczna (faza D-E).

W zachodniej, centralnej i północnej partii wykopu odkryto dość rzadko rozmieszczone, pojedyncze obiekty z wczesnego średniowiecza, z późnych jego faz. Na zachodnim skraju wystąpiło kilka dużych obiektów o charakterze pozostałości intensywnie ciemnej warstwy kulturowej po obiektach mieszkalnych, półziemiankach i budowlach słupowych. Odkryto też 2 paleniska (w jednym z nich oprócz ceramiki znaleziono ówiek żelazny) i względnie dobrze zachowany piec kopułowy o konstrukcji z kamieni polnych, wśród których znaleziono fragment żarna obrotowego. W innych obiektach oprócz fragmentów naczyń znaleziono też kilka rozcieraczy do żaren i fragment osełki kamiennej. Charakterystyczną cechą osady jest niewielka ilość występującej w obiektach ceramiki, co wskazywałoby na krótkotrwałe zasiedlenie danego terytorium we wczesnym średniowieczu. We wschodniej, najdalej dotąd odkrytej partii wykopu zlokalizowano resztki dymarki z dużą ilością żużla, oraz kilka innych obiektów przemysłowych z występującymi w nich nielicznymi konkrejami żużla. Można je wyraźnie wiązać chronologicznie i funkcjonalnie z dymarką bądź jej obsługą (centrum przemysłowe?).

Materiały przechowuje się w Ośrodku Naukowo-Konserwatorskim PKZ Sp. z o.o. w Poznaniu. Badania będą kontynuowane.

CZERNIAK, st. 3a, gm. Mogilno, woj. kujawsko-pomorskie, AZP 48-38/8

- cmentarzysko kultury łużyckiej (IV-V okres epoki brązu)

Badania prowadzili mgr mgr Marcin Woźniak i Jarosław Kozłowski (Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu). Finansowane przez WKZ w Toruniu.

Badania podjęto w związku z zagrożeniem stanowiska nielegalnym pozyskiwaniem piasku. Prace badawcze prowadzono w obrębie 7 wykopów archeologicznych otwartych w sąsiedztwie dołów rabunkowych, w północnej i zachodniej części stanowiska. Ogółem w trakcie badań udało się wyodrębnić 32 obiekty archeologiczne, w tym:

- 4 groby szkieletowe ułożone na osi północ-południe z głową na południe
- pojedynczy grób o charakterze przejściowym pomiędzy ciałopaleniem a pochówkiem szkieletowym (niespalona czaszka i przepalone kości ułożone na linii północ-południe z wyposażeniem)
- 10 grobów ciałopalnych jamowych w obstawie kamiennej i bez obstawy z naczyniami przy-stawkowymi pozbawione śladów stosów pogrzebowych
- 7 grobów ciałopalnych – popielnicowych
- pojedynczy grób symboliczny, tzw. kenotaf; w regularnej obstawie kamiennej znajdował się czerpaczek z przepalonymi szczątkami kostnymi
- 8 obiektów ofiarnych w postaci naczyń zdeponowanych dnami do góry lub na boku (pozbawione śladów pochówków)
- bruki kamienne, pomiędzy którymi odkrywano przepalone kości i pojedyncze niewielkie naczynia w postaci czerpaczków, czarek, amforek i kubków.

Wszystkie wyodrębnione obiekty datowane są na IV-V okres epoki brązu i są identyfikowane z kultem wśród ludności kultury łużyckiej.

Badania będą kontynuowane.

DĄBROWA, st. 1, gm. Przystajń, woj. śląskie, AZP 86-44/33

- cmentarzysko kultury łużyckiej (IV-V okres epoki brązu)

Wykopaliskowe badania ratownicze, przeprowadzone w terminie od 12 do 23 lipca przez mgr Iwonę Młodkowską-Przepiórkowską (autorka sprawozdania, Usługi Archeologiczno-Konserwatorskie). Finansowane przez WKZ. Pierwszy po wznowieniu sezon badań. Przebadano powierzchnię 2 arów.

Badania prowadzono na terenie częściowo zniszczonym dziką wybiórką piasku, na zachód od części stanowiska badanej w latach 1953 i 1963. Wykopami objęto pas terenu o szerokości 5 m, na osi zachód-wschód, równoległej do drogi przechodzącej przez wieś, pomiędzy sosnowym lasem a zabudową wsi. Odślonięto 2 ary powierzchni, z czego 0,15 przypadało na teren zniszczony (wyrobiska). Na częściowo zniwelowanej powierzchni stanowiska, na obszarze 1,85 ara odkryto 26 obiektów grobowych, z czego 25 szkieletowych i 1 ciało palny, datowanych na IV-V okres epoki brązu.

Materiały z badań znajdują się w Muzeum Częstochowskim.

Badania będą kontynuowane.

Dziecinów, st. 22, gm. Sobienie-Jeziory, woj. mazowieckie, AZP 62-69/68 – patrz: wczesna epoka żelaza

Gąsawa, st. 6, gm. *loco*, woj. kujawsko-pomorskie, AZP 45-35/68 – patrz: neolit

GIEBUŁTÓW, st. 8, gm. Książ Wielki, woj. małopolskie, AZP 95-59

- osada zapewne kultury lubelsko-wołyńskiej cyklu lendzielsko-polgarskiego z okresu neolitu
- cmentarzysko szkieletowe kultury łużyckiej
- osada z późnej epoki brązu lub wczesnej epoki żelaza
- osada średniowieczna

Ratownicze badania sondażowe, przeprowadzone na jesieni przez dr. Krzysztofa Tunię (autor sprawozdania, Instytut Archeologii i Etnologii PAN). Finansowane przez WKZ. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 2 arów.

Celem prac było zbadanie partii stanowiska w miejscu najbardziej narażonym na destrukcję – określenie jego chronologii oraz eksploracja niszczonej przez orkę obiektów, wśród których znajdują się szkieletowe groby w obstawach kamiennych.

W tym sezonie zdjęto zabezpieczenia, wykop poszerzono do powierzchni 2 arów oraz wyeksplorowano wszystkie znajdujące się w jego obrębie obiekty.

W rezultacie prac wykopaliskowych natrafiono na bogaty i zróżnicowany zestaw obiektów. Najstarszą fazę zarejestrowaną w obrębie wykopu stanowią dwie jamy z obfitymi materiałami ceramicznymi należącymi – według wstępnej, polowej analizy – do kultury (grupy) lubelsko-wołyńskiej cyklu lendzielsko-polgarskiego. Odkrycie to dokumentuje bardzo rzadkie na zachodniomałopolskiej wyżynie lessowej materiały tego zespołu. Ważnym odkryciem, nie często spotykanym w obrębie tego regionu, jest zespół grobów szkieletowych kultury łużyckiej. Szczególną wśród nich uwagę zwracają obiekty nr 5 i 10, będące zbiorowymi pochówkami wyposażonymi w ceramikę, wyroby metalowe i ozdoby kościane, obwarowane murami kamiennymi. Ciekawą formą jest pochówek nr 13, zawierający szkielet dziecka przykryty nasypem kamiennym. W grobie nr 4 odkryto silnie zniszczone przez